

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v lednu 2017 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v lednu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu¹⁾**.

Průzkum se týkal 947 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 479 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 290 podniků obchodu a 656 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** zhodnotili podnikatelé svou současnou celkovou **ekonomickou situaci** oproti minulému měsíci jako téměř neměnnou. 30,9 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 66,7 % jako uspokojivou a 2,4 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 65,8 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 2,7 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku a opravy a instalace strojů a zařízení. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 31,5 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové i zahraniční poptávky** se oproti prosinci snížilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 84,1 % tržeb, respondenti se 7 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 8,9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 81,9 % tržeb, jako nízká u respondentů s 10,1 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 8 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 81,6 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 10,9 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 7,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 79,1 % tržeb, u 12,4 % za nízkou a u 8,5 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků se 21,6 % tržeb, poklesla u 11,6 % podniků a u podniků se 66,8 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 15,7 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 13,2 % a neměnnost podniků se 71,1 % tržeb.

Stav **zásob hotových výrobků** v průmyslových podnicích se meziměsíčně mírně zvýšil. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 93,2% tržeb za normální v sezóně. Podniky s 5 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 1,8 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 94,9 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 84,7, %. Podniky, jejichž tržby představují 44,7 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 20,8 % tržeb. **Využití výrobních kapacit** ve zpracovatelském průmyslu se v lednu v mezičtvrtletním srovnání mírně snížilo a dosáhlo 84,4 %. **Hlavní bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, uvádí ji zhruba 36 % vykazujících jednotek.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 95,2 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků se 4,1 % tržeb a zhoršila se u 0,7 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 4,2 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 4,1 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 93,4 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 94 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Z hlediska vývoje **ekonomické situace** pro období příštích tří i šesti měsíců jsou podnikatelé v průmyslu oproti prosinci o něco pesimističtější, neboť jejich očekávání se v tomto ohledu snížila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 11,4 % a zhoršení respondenti s 8,1 % tržeb, beze změny 80,5 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 13 % respondentů, u 9,2 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 77,8 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 15,5 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 4,7 % a respondenti představující 79,8 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 77,6 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 17 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 5,4 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 74,7 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 17,1 % a se snížením respondenti s 8,2 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 18,3 tržeb, snížení očekává 9,4 % respondentů a neměnnost 72,3 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 16,7 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 81,1 % za celý soubor a snížení exportu očekává 2,2 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 19,1 % tržeb, pokles respondenti s 2,6 % tržeb a respondenti se 78,3 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 12,4 %, ke změnám nedojde u 83,1 % a snížení dovozu předpokládají podniky se 4,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 14,1 % respondentů zvýšení dovozu, 5,2 % snížení a 80,7 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 81,7 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 15,9 % a nedostatečné u podniků s 2,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 79,7 % tržeb, více než dostatečné u 17,6 % a nedostatečné u 2,7 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce zvýšení tempa růstu **výrobní činnosti** a rovněž **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 23,1 % tržeb, se snížením počítá 4,6 % respondentů a respondenti se 72,3 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 21,7 % tržeb, neměnný vývoj 73,1 % respondentů a pokles výroby 5,2 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 6,9 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 74,5 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 18,6 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 10,8 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 5,4 % tržeb a s neměnností u 83,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 12 % tržeb, snížit u 5,4 % tržeb a 82,6 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 15,3 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 8,2 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 91,5 % počtu respondentů, u 5,6 % selepší a u 2,9 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 49,8 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8,2 % a snížení 14,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,7 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v lednu meziměsíčně mírně snížilo o 0,7 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se v lednu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů téměř nezměnilo. Hodnocení **celkové poptávky** po stavebních pracích se oproti prosinci mírně zvýšilo. V lednu hodnotilo 33,4 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 57,9 % jako uspokojivou a 8,7 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 13 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 30,7 % respondentů a u ostatních (s 56,3 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 55,5 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 41,6 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a 2,9 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 8,1 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se zhoršila, pro období příštích **šesti měsíců** se nezměnila. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 64,8 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 5,7 % stavebních prací a zhoršení s 29,5 %.

V příštích šesti měsících by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 24,1 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 22,8 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 53,1 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce růst tempa **stavební činnosti** a mírném snížení **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 11,2 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 33,9 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 54,9 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 71,2 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 3,5 % respondentů a snížení 25,3 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 79,8 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 64,5 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 4,7 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 2,9 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 15,5 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 32,6 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,4 měsíce dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 8,1 % své produkce, neměnnost u 89,5 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 2,4 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 19,7 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 14,2 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 46,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 5,4 % a snížení 15,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 32,9 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v lednu meziměsíčně nezměnilo. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví nižší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v lednu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů zlepšilo. Jako dobrou hodnotilo v lednu **ekonomickou situaci** svého podniku 53,4 % respondentů, 42,8 % jako odpovídající sezóně a 3,8 % jako špatnou. Zásoby zboží se nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 93,6 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 5,9 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 12,5 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 74,4 % tržeb a s 13,1 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 71,6 % respondentů, 22,2 % očekává růst a 6,2 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 83,8 % tržeb, 4 % předpokládá pokles a 12,2 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se zlepšilo. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 32 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, se 63,2 % žádné změny nepředpokládají a 4,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v lednu oproti prosinci zvýšilo o 4,2 bodu. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v lednu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti prosinci téměř nezměnilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 62,6 % respondentů jako dobrou, 36,1 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,3 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v lednu se téměř nezměnilo, její očekávání pro příští tři měsíce se mírně snížila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 21,7 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 69,2 % respondentů a 9,1 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 92 % respondentů, růst cen 7,6 % respondentů a 0,4 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 13,2 % respondentů, neměnnost 67,5 % a růst počtu zaměstnanců 19,3 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se zlepšila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v lednu meziměsíčně zvýšilo o 1,3 bodu. V meziročním srovnání je vyšší